

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Josefa Fialy a soudců Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti stěžovatele **MUDr. S. A. Z.**, t. č. ve výkonu vazby, zastoupeného Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem, sídlem Krkoškova 748/28, Brno, proti zásahu Městského soudu v Brně spočívajícímu v jeho držení ve vazbě v době po vyhlášení rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 5. března 2019 sp. zn. 3 T 151/2017, proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. března 2019 č. j. 8 To 113/2019-7679 a proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. července 2019 č. j. 3 To 132/2019-8698 za účasti **Vrchního soudu v Olomouci, Krajského soudu v Brně a Městského soudu v Brně**, jako účastníků řízení, a **Vrchního státního zastupitelství v Olomouci**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 29. března 2019 č. j. 8 To 113/2019-7679 bylo porušeno stěžovatelovo právo na soudní ochranu, právo na rovnost účastníků v řízení a právo na to, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby a aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce, zaručená v čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. března 2019 č. j. 8 To 113/2019-7679 se ruší.

III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), stěžovatel napadl zásah orgánu veřejné moci spočívající v jeho držení ve vazbě v době po vyhlášení rozsudku Městského soudu v Brně (dále jen „městský soud“) ze dne 5. 3. 2019 sp. zn. 3 T 151/2017. Dodatečně dvěma doplněními ústavní stížností napadl i v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) a usnesení Vrchního soudu v Olomouci (dále jen „vrchní soud“). Je přesvědčen, že tímto zásahem a rozhodnutími byla porušena jeho ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 8 odst. 2 a 5, čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 2 a 3, čl. 38 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 5 odst. 1, 3 a 4 a čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) a čl. 18 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Navrhuje, aby Ústavní soud městskému soudu zakázal v tomto porušování jeho práv pokračovat a přikázal mu propustit ho z vazby na svobodu. Rovněž navrhuje, aby Ústavní soud ústavní stížností napadená rozhodnutí zrušil. Zároveň požádal, aby věc byla ve smyslu § 39 zákona o Ústavním soudu projednána jako naléhavá.

2. Z obsahu ústavní stížnosti a jejích příloh, jakož i ze stěžovatelových ústavních stížností dřívějších, se podává, že stěžovatel je obžalobou vedlejšího účastníka ze dne 4. 10. 2017 sp. zn. 2 VZV 11/2017 podanou u městského soudu obžalován společně s dalšími spoluobžalovanými pro zvlášť závažný zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea první a druhá zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“), zločin křivého obvinění podle § 345 odst. 2, 3 písm. c) a e) trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku a ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 trestního zákoníku, přečin nadržování podle § 366 odst. 1 trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku a ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 trestního zákoníku a přečin podplácení podle § 332 odst. 1 trestního zákoníku.

3. Rozsudkem městského soudu ze dne 5. 3. 2019 č. j. 3 T 151/2017-7523 byl stěžovatel shledán vinným přečinem křivého obvinění dle § 345 odst. 2 a 3 písm. c) a e) trestního zákoníku ve znění zákona č. 287/2018 Sb. účinném od 1. 2. 2019, jako organizátor podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, a přečiny nadržování dle § 366 odst. 1 trestního zákoníku (v bodě I. obžaloby) a podplácení dle § 332 odst. 1 trestního zákoníku (v bodě II. obžaloby) a odsouzen podle § 345 odst. 3 trestního zákoníku ve znění účinném od 1. 2. 2019 a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tři a půl roku.

4. Usnesením městského soudu ze dne 5. 3. 2019 č. j. 3 T 151/2017-7575 bylo rozhodnuto podle § 71 odst. 2 písm. a) trestního řádu tak, že se stěžovatel propouští z vazby.

5. Ústavní stížností napadeným usnesením krajského soudu ze dne 29. 3. 2019 č. j. 8 To 113/2019-7679 bylo ke stížnosti vedlejšího účastníka posledně uvedené rozhodnutí podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu zrušeno a bylo rozhodnuto, že stěžovatel se podle § 72 odst. 1 a 4 trestního řádu ponechává ve vazbě, neboť jsou dány důvody vazby uvedené v § 67 písm. a) a c) trestního řádu. Stěžovatel byl v tomto rozhodnutí poučen, že proti němu není další řádný opravný prostředek přípustný.

6. Dodatečně napadeným usnesením vrchního soudu ze dne 31. 7. 2019 č. j. 3 To 132/2019-8698 byla odmítnuta stěžovatelova stížnost proti usnesení krajského soudu, a to jako nepřipustná podle § 148 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Vrchní soud konstatoval, že usnesení soudu a státního zástupce lze stížností napadnout jen v těch případech, kde to zákon výslovně připouští a jestliže rozhodují ve věci v prvním stupni, zatímco krajský soud rozhodoval jako soud druhého stupně.

II.

Argumentace stěžovatele

7. Stěžovatel uvádí, že se nachází ve vazbě již více než 2 roky a 3 měsíce. Rozsudkem městského soudu byl sice shledán vinným několika trestnými činy, nikoliv však zvlášť závažným zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1, jak požadovala obžaloba. Městský soud zároveň rozhodl o jeho propuštění z vazby, nicméně státní zástupce proti tomu podal stížnost, a stěžovatel tak ve vazbě nadále setrval. Takovýto postup má stěžovatel za rozporný s nálezem Ústavního soudu ze dne 20. 4. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 6/10 (pozn. Ústavního soudu: N 89/57 SbNU 167; č. 163/2010 Sb.), podle jehož výroku II. platí, že obviněný bude vždy po vydání zprošťujícího rozsudku neprodleně propuštěn na svobodu. V dané věci sice nebyl vydán zprošťující rozsudek, nicméně městským soudem byl odsouzen

za pouhé přečiny, přičemž obvinění pro přečiny by neumožňovalo vazbu takové délky. Jeho další držení ve vazbě po vyhlášení zmíněného rozsudku představuje dle jeho přesvědčení zásah orgánu veřejné moci, proti kterému nemá jak brojit než ústavní stížností.

8. Pokud jde o usnesení krajského soudu, to je dle stěžovatele též v rozporu s výše uvedeným. Kromě toho také mělo správně dojít k jeho slyšení, když naposledy byl k držení ve vazbě slyšen městským soudem v rámci vazebního řízení dne 9. 10. 2018 a do doby jeho rozhodování dne 5. 3. 2019 uplynula doba téměř pěti měsíců. Krajský soud rovněž rozhodoval bez toho, aby měl stěžovatel možnost vyjádřit se k odůvodnění stížnosti státního zástupce. Bylo tedy omezeno jeho právo na kontradiktornost řízení.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

9. Ústavní soud před tím, než přistoupí k meritornímu posouzení ústavní stížnosti, zkoumá, zda ústavní stížnost splňuje zákonem požadované náležitosti a zda jsou dány podmínky jejího projednání stanovené zákonem o Ústavním soudu.

10. Ústavní soud konstatuje, že jedním ze základních pojmových znaků ústavní stížnosti jako prostředku k ochraně ústavně zaručených základních práv a svobod je její subsidiarita. Zásada subsidiarity se po formální stránce projevuje v požadavku předchozího vyčerpání všech procesních prostředků, které zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu), a po stránce materiální v požadavku, aby Ústavní soud přistoupil k zásahu na ochranu ústavně zaručených základních práv a svobod až tehdy, kdy příslušné orgány veřejné moci nejsou schopny protiústavní stav napravit. Stanoví-li právní předpis, že v určité procesní situaci je k rozhodování o právech a povinnostech fyzických či právnických osob příslušný určitý orgán veřejné moci, nemůže Ústavní soud rozhodnutí tohoto orgánu předbíhat. Zásadu subsidiarity je přitom nutno důsledně uplatňovat i ve vztahu k trestnímu řízení.

11. V části, v níž je ústavní stížnost formulována jako směřující proti jinému zásahu orgánu veřejné moci než je rozhodnutí, je nutno ji ve světle výše uvedeného odmítnout jako nepřijatelnou. Stěžovatel jí totiž napadá své setrvání ve vazbě v situaci, kdy o této vazbě mělo být teprve rozhodováno ke stížnosti státního zástupce krajským soudem. Krajský soud přitom mohl o stěžovatelově vazbě rozhodnout (byť se tak nakonec nestalo) tak, že ho z ní propustí. Existoval zde tedy orgán veřejné moci, jenž měl v dané procesní situaci rozhodnout, a jehož postup nebylo na místě ústavní stížností předbíhat. Stěžovatelovy námitky o porušení jeho ústavně zaručených základních práv a svobod lze plně posoudit v rámci ústavní stížnosti podané proti rozhodnutí krajského soudu.

12. Ohledně části ústavní stížnosti směřující proti usnesením krajského soudu a vrchního soudu Ústavní soud dospěl k závěru, že byla podána včas k tomu oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný, přičemž stěžovatel je právně zastoupen podle § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), neboť stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

IV.

Vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka k ústavní stížnosti

13. Ústavní soud vyzval účastníky, tj. městský soud a krajský soud, jakož i vedlejšího účastníka řízení k vyjádření k ústavní stížnosti. Vrchní soud jako účastníka řízení Ústavní soud k vyjádření k ústavní stížnosti již nevyzýval, neboť by to s ohledem na výsledek řízení o ústavní stížnosti nebylo účelné (procesně jakkoli významné) a hospodárné, když ústavní stížnost byla v části, v níž – dodatečným podáním stěžovatele ze dne 19. 8. 2019 – napadla i jeho rozhodnutí, odmítnuta jako zjevně neopodstatněná (viz výrok III a níže body 28 a 29).

14. Městský soud vyjádřil názor, že odkaz stěžovatele na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 6/10 není případný, když nešlo o zprošťující rozsudek, ale toliko o změnu právní kvalifikace. Celková přípustná doba vazby přitom nebyla překročena, když do ní byl vzat dne 2. 12. 2016, aby na něj dne 5. 10. 2017 byla podána obžaloba. K problematice osobního slyšení soud upozorňuje, že stěžovatel byl slyšen v podstatě u každého hlavního líčení, přičemž ve svých obsáhlých přednesech se vyjadřoval právě i k vazbě.

15. Krajský soud toliko odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí.

16. Vrchní státní zastupitelství v Olomouci považuje odkaz stěžovatele na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 6/10 za nepřiléhavý. V uvedeném nálezu došlo ke zproštění obžaloby pro trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 odst. 1 trestního zákoníku s tím, že pokračující „omezení osobní svobody po vydání zprošťujícího rozsudku přestává být ospravedlnitelné z hlediska veřejného zájmu na účinném stíhání trestné činnosti, protože není naplněn požadavek přítomnosti zesílených důvodů pro další trvání vazby“. Co je zprošťující rozsudek je zřejmé z § 225 trestního řádu, dle kterého soud rozhodne rozsudkem, zda se obžalovaný uznává vinným nebo zda se obžaloby zprošťuje. V případě jednoho a téhož skutku potom lze učinit rozhodnutí jen jednou z výše uvedených variant, tedy uznáním viny nebo zproštěním (viz blíže P. Šámal a kolektiv: *Trestní řád. Komentář*. Díl II., 6. vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, str. 1809). Je zřejmé, že stěžovatel byl dle rozsudku uznán vinným a naopak ve vztahu k němu nebyl učiněn jakýkoliv zprošťující výrok. Nalézací soud se totiž v otázce žalovaného skutku pod bodem I. ztotožnil s obžalobou, že žalované jednání je trestným činem, avšak jednání obžalovaných osob právně kvalifikoval odlišně od názoru státního zástupce. Samotné posouzení trestnosti jednání obžalované osoby jako jiný trestný čin či jako méně trestných činů, než je navrhováno obžalobou, nelze ovšem dát na roveň zproštění obžaloby. Z tohoto důvodu tak nelze souhlasit se stěžovatelem, že v jeho případě je použitelný citovaný nález Ústavního soudu. Ve vztahu k opravnému prostředku proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o propuštění stěžovatele z vazby, je třeba použít § 74 odst. 2 trestního řádu, ze kterého vyplývá, že stížnost státního zástupce proti rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby má odkladný účinek při splnění dvou podmínek, a to byla-li podána ihned poté, co bylo vyhlášeno rozhodnutí o propuštění z vazby, u kterého byl státní zástupce přítomen a současně nevydává-li se toto rozhodnutí po vyhlášení zprošťujícího rozsudku. Jak již bylo shora uvedeno, v dané věci byl stěžovatel uznán vinným a současně stížnost proti příslušnému rozhodnutí nalézacího soudu byla podána ihned poté, co bylo toto rozhodnutí vyhlášeno. Lze tedy učinit závěr, že postup orgánů činných v trestním řízení zde byl zcela v souladu s platnou právní úpravou. Ústavní stížnost tak navrhuje odmítnout.

17. Ústavní soud zaslal obdržená vyjádření stěžovateli k případné replice. Ten této možnosti využil, přičemž vyjádřil názor, že městský soud co do problematiky osobního slyšení nepřipustným způsobem směšuje vyjádření obžalovaného k důkazům v hlavním líčení a výslech či slyšení k trvání vazby. Vyjadřuje-li se obžalovaný v hlavním líčení k listinným

důkazům či odposlechům, nelze takové vyjádření, které nemá nic společného s konkrétními otázkami vazby, považovat za zákonné splnění povinnosti soudu k jeho osobnímu slyšení k trvání vazby. Od osobního slyšení či výslechu k trvání vazby je možno upustit pouze tehdy, pokud by obžalovaný sám takový výslech *expressis verbis* odmítl.

18. Stěžovatel v replice rovněž upozornil, že dle § 259 odst. 3 trestního řádu může odvolací soud rozhodnout sám rozsudkem ve věci jen, je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a popřípadě na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn nebo změněn. Odchýlit se může od skutkového zjištění soudu prvního stupně jen tehdy, jestliže v odvolacím řízení a) provedl znovu některé pro skutkové zjištění podstatné důkazy provedené již v hlavním líčení a poté dospěl k jejich odlišnému vyhodnocení, nebo b) provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení. Stěžovatel se domnívá, že je-li takovýmto způsobem skutkovými závěry o existenci či neexistenci organizované zločinecké skupiny vázán soud odvolací, tím spíše je jimi vázán jakýkoliv soud rozhodující o vazbě.

19. Ústavní soud zaslal obdrženou repliku účastníkům a vedlejšímu účastníkovi řízení k případné duplice, ti však této možnosti ve stanovené lhůtě nevyužily.

20. Stěžovatel svoji ústavní stížnost opakovaně dodatečně doplnil (podáními ze dne 4. 4. 2019, 23. 5. 2019 a 19. 8. 2019), avšak Ústavní soud pro nadbytečnost a v zájmu rychlosti řízení další v těchto doplněních vznesenou argumentaci neposuzoval a nezaslal tato doplnění účastníkům a vedlejšímu účastníkovi k vyjádření, když již dříve uplatněné námítky a dosavadní zjištění ke zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu postačovaly (viz dále) a zasílání těchto dalších doplnění k vyjádření, potažmo replice a duplice by řízení před Ústavním soudem nezanedbatelně prodlužovalo, ačkoliv je v zájmu stěžovatele, aby Ústavní soud rozhodl bez zbytečných prodloužení.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

21. Ústavní soud si pro posouzení, zda v daném případě došlo k tvrzenému porušení stěžovatelových ústavně zaručených práv, které by bylo důvodem pro vyhovění ústavní stížnosti, vyžádal část spisu městského soudu sp. zn. 3 T 151/2017. Po jeho prostudování a po uvážení vznesených námítek dospěl k závěru, že je nutno, byť se jeví případnou toliko jediná z nich, ústavní stížnost posoudit v části napadající usnesení krajského soudu jako důvodnou.

22. Shledá-li soud prvního stupně svým rozsudkem obžalovaného vinným pouze některými trestnými činy z podané obžaloby, přičemž obžaloba pouze pro takové činy by pro jejich menší závažnost neumožňovala vazbu dané délky, nejde o situaci, na kterou by dopadaly závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 6/10, dle kterého musí být obviněný v případě vydání zprošťujícího rozsudku neprodleně propuštěn z vazby na svobodu. Samotné posouzení stíhaného jednání jako jiný trestný čin či jako méně trestných činů, než je navrhováno obžalobou, není totéž co zproštění obžaloby. To přitom platí nejen co do formální odlišnosti obou situací (kterou již korektně popsal vedlejší účastník ve svém výše citovaném vyjádření k ústavní stížnosti), ale i materiálně. U osoby, která byla soudem prvního stupně zproštěna obžaloby, lze jednoznačně konstatovat, že takové rozhodnutí vypovídá v její prospěch. Naproti tomu přisvědčil-li soud prvního stupně obžalobě částečně, nelze mít za to, že by takové rozhodnutí obžalovanému jednoznačně prospívalo, když přinejmenším některá tvrzení

obžaloby se ukázala být pravdivými a obviněný, respektive obžalovaný, má „nakročeno“ k tomu stát se, byť třeba jen pro část sděleného obvinění, resp. podané obžaloby, odsouzeným, povinným zpravidla vykonat nějaký trest.

23. Ústavní soud také nemůže přisvědčit tvrzení stěžovatele, že nebyl k trvání vazby slyšen po dobu cca pěti měsíců. Ve své judikatuře týkající se problematiky osobního slyšení při rozhodování o vazbě se Ústavní soud zabýval otázkou, zda z práva na osobní slyšení lze dovodit povinnost soudu konat je jako samostatný úkon trestního řízení. Dospěl přitom k závěru, že nikoliv. Jak konstatoval ve svém nálezu ze dne 14. 7. 2011 sp. zn. I. ÚS 969/11 (N 133/62 SbNU 87), účelem slyšení je především zajištění toho, aby byl soud při svém rozhodování bezprostředně seznámen s argumenty a námitkami obviněného: „Slyšení má zejména význam materiální, samotná formální podoba úkonu, v jehož rámci soud obviněného vyslechne, je podružná. Nelze proto považovat za porušení práva na osobní slyšení, pokud obviněný, respektive obžalovaný, měl možnost předložit svoji argumentaci k důvodům vazby například v rámci nedlouho předtím konaného hlavního líčení, veřejného zasedání o odvolání, či v rámci jiného rozhodování o vazbě (obdobně viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 728/06, I. ÚS 3097/07, I. ÚS 1184/08).“ Dle stěžovatele nelze směšovat vyjádření obžalovaného činěná při slyšení konaném k trvání vazby s vyjádřeními vyslovovanými při jiných zasedáních soudu. Tento jeho právní názor je však nesprávný, a odporuje již uvedené judikatuře Ústavního soudu. V posuzované věci stěžovatel měl, jak si Ústavní soud ze spisu městského soudu ověřil, možnost vyjadřovat svá stanoviska v průběhu hlavních líčení (např. 3. 1. 2019, 15. 1. 2019, 13. 2. 2019). O porušení práva stěžovatele na možnost předložení své argumentace k důvodům vazby formou osobního slyšení, tak přinejmenším jde-li o přijatelnost délky časového úseku mezi jednotlivými slyšeními, nemůže být řeči.

24. Stěžovatel se mylí i ve svém poukazu na to, že podle § 259 odst. 3 trestního řádu může odvolací soud rozhodnout sám rozsudkem ve věci jen tehdy, je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a popřípadě na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn nebo změněn. Restrikce právní úpravy dopadající na rozhodování o věci samé obecně není na místě extenzivně rozšiřovat na proces rozhodování o vazbě. Stěžovatel se snaží tvrdit, že by na něj měly být vztaheny přinejmenším stejné nároky, opak je však pravdou. Jak Ústavní soud ve své judikatuře konstatoval, na procesní postup obecných soudů a dostatečnost odůvodnění jejich rozhodnutí, nelze klást v řízení o vazbě stejné požadavky jako při rozhodování o vině. V rozhodovací praxi Ústavního soudu tak například bylo akceptováno, že v řízení o vazbě může být podkladem i obsah úředních záznamů, byť tyto by při rozhodování o věci samé procesně použitelné nebyly (usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2009 sp. zn. I. ÚS 1196/09, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Nelze pominout, že rozhodování o vazbě není rozhodováním ve věci samé, a naopak je činěno v situaci, kdy veškeré skutečnosti ještě nejsou postaveny najisto; tomu nutně musejí odpovídat požadavky na něj kladené, včetně požadavků na důkazní prameny, ze kterých vycházejí a způsob jejich provádění. Stěžovatel zde klade na zjišťování skutkového stavu takové nároky, které od vazebního rozhodování nelze požadovat.

25. Odlišnou situaci však Ústavní soud shledává, jde-li o námitku stěžovatele, že krajský soud rozhodoval bez toho, aby měl stěžovatel možnost vyjádřit se k odůvodnění stížnosti státního zástupce. Třeba připomenout, že v trestním řízení úprava stížností proti rozhodnutí soudu v § 146 odst. 2 písm. c) trestního řádu stanoví povinnost soudu prvního stupně doručit opis stížnosti státnímu zástupci a osobě, která by mohla být rozhodnutím o stížnosti přímo dotčena, to za zákonného předpokladu „je-li to potřebné“. Situace, v nichž opis straně řízení není potřebné doručovat, se týkají zejména stížností, u nichž je zřejmé, že budou zamítnuty z formálních

důvodů bez věcného přezkumu [viz § 148 odst. 1 písm. a) a b) trestního řádu] a také blanketních stížností, kdy soud vychází plně z revizního principu přezkoumání prvostupňového rozhodnutí [viz např. nález ze dne 15. 11. 2011 sp. zn. I. ÚS 395/11 (N 196/63 SbNU 283)]. U stížnosti podané při jednání soudu, u které má být její odůvodnění doplněno dodatečně, se opisem rozumí text tohoto odůvodnění tak, aby byl příslušné straně poskytnut procesní prostor k uplatnění námitek proti konkrétním argumentům podatele stížnosti, které jejím prostřednictvím vznáší.

26. Z popsaného plyne, že v posuzované věci bylo doručení odůvodnění stížnosti státního zástupce obhajobě nezbytné, když bezpochyby nešlo o stížnost věcně neprojednatelnou, a ani o stížnost blanketní, nýbrž naopak o stížnost řádně podanou a podrobně odůvodněnou. Nejeví se však, že by k tomuto doručení došlo. V tomto směru Ústavní soud vyšel za prvé z tvrzení samotného stěžovatele a za druhé z toho, že žádný z účastníků řízení ani vedlejší účastník toto jeho tvrzení ve svém vyjádření k ústavní stížnosti nerozporoval. Za třetí pak v tomto směru vznesl dotaz a požadavek na zaslání příslušné doručky na městský soud a krajský soud, přičemž městský soud sdělil, že stížnost byla obhájci stěžovatele „zaslána 20. 6. 2019“ (Dle sdělení stěžovatele mu takto byla ve skutečnosti doručována stížnost státního zástupce proti jinému pozdějšímu vazebnímu rozhodnutí. I kdyby však byla takto doručena stížnost proti usnesení městského soudu ze dne 5. 3. 2019, šlo by o doručení nastalé až po rozhodování krajského soudu, postrádající již relevanci.) a krajský soud zaslal Ústavnímu soudu doručku dokládající doručení stížnosti městskému soudu (tedy nikoliv stěžovatelově straně). Rovněž ve vyžádané části spisu obsahující předmětné odůvodnění stížnosti státního zastupitelství Ústavní soud žádný doklad o jeho doručení stěžovateli nenalezl. Ústavní soud zároveň konstatuje, že nic nesvědčí o tom, že by stěžovatel byl s obsahem odůvodnění stížnosti seznámen alespoň nějakým jiným způsobem; krajský soud zde rozhodoval v neveřejném zasedání. V odůvodnění rozhodnutí krajského soudu ani není zmiňována žádná reakce stěžovatele na text podané stížnosti. Za této situace již Ústavnímu soudu nezbyvá, než uzavřít, že stěžovateli nebyl dán ve vztahu k předmětné stížnosti dostatečný prostor k obhajobě, a konstatovat porušení jeho ve výroku uvedených ústavně zaručených základních práv.

27. Ústavní soud uzavírá, že podá-li státní zástupce stížnost proti rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby, jež má být věcně projednána a je odůvodněna konkrétní argumentací, je třeba obhajobě poskytnout možnost se k ní vyjádřit. V opačném případě není učiněno zadost požadavkům na kontradiktornost trestního procesu, což porušuje právo obviněného na soudní ochranu, právo na rovnost účastníků (stran) v řízení a právo na to, aby byl obviněnému poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby a aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce zaručená v čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 40 odst. 3 Listiny.

28. Závěrem lze pro úplnost uvést, že i po zrušení napadeného usnesení krajského soudu zůstává další posouzení důvodnosti vazebního stíhání v působnosti orgánů činných v trestním řízení, k nimž Ústavní soud nepatří, přičemž někdejší stížnost státního zástupce proti propuštění stěžovatele z vazby (viz shora bod 5) si zachovává odkladný účinek (§ 74 odst. 2 trestního řádu). Věc musí být nyní opětovně projednána krajským soudem, který bude znovu rozhodovat o podané stížnosti státního zástupce, s níž nejprve musí – v souladu se závazným právním názorem vysloveným v tomto nálezu – stěžovatele seznámit tak, aby se k ní mohl vyjádřit. Ústavní soud tímto nálezem nepředjímá, jaký má být výsledek vazebního řízení.

29. Co se týče stěžovatelem dodatečně napadeného usnesení vrchního soudu, Ústavní soud neshledal žádného důvodu k jeho zrušení, když stěžovatel zde zjevně podal opravný prostředek proti usnesení krajského soudu, který právní úprava vůbec nepřipouští.

30. Vzhledem k výše uvedenému Ústavní soud ústavní stížnosti zčásti podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu vyhověl, a ve zbytku ji odmítl, a to částečně podle § 43 odst. 1 písm. e) téhož zákona jako nepřípustnou, a částečně – ohledně napadeného usnesení vrchního soudu – podle § 43 odst. 2 písm. a) stejného právního předpisu jako zjevně neopodstatněnou.

31. V ústavní stížnosti stěžovatel požádal o její přednostní projednání podle § 39 zákona o Ústavním soudu. Ústavní soud, aniž by v tomto směru přijal příslušné usnesení, od samého počátku postupoval v řízení před ním tak, aby věc stěžovatele byla vyřízena co nejrychleji.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 28. srpna 2019

Josef Fiala
předseda senátu